

Nervák být reportérem nemůže

Blanka Kubíková

Jeho články způsobily demisi premiéra Stanislava Grossa. Jiří Paroubek ho obvinil z porážky své strany v parlamentních volbách. Jaroslav Kmenta napsal desítky článků o zákuřlích politiků a jejím prorůstání s podsvětím. Po sedmnácti letech s prací aktivního reportéra skončil. Od února 2008 řídí reportérské oddělení MF DNES.

V čem je pro vás změna pozice nejvýraznější?

Ve způsobu práce. Byl jsem zvyklý být v terénu, mezi lidmi a získávat informace. Teď když absolvuji dvě tři schůzky týdně, jsem šťastný. Výroba novin vyžaduje, abych většinu pracovního času trávil v redakci. Radit se o tom, jak stránky uděláme, co všechno na ně dáme, jak materiály zpracujeme...

Co je na šéfovské pozici nejhorší? Vymyslet zajímavá témata, ukočírovat redaktory?

Novinařina je hlavně o lidech. Jsou editory mám v oddělení 18 lidí. Jsme v redakci každý den zhruba deset jedenáct hodin denně. Aby to fungovalo, musíme spolu dobře vycházet. Musím reagovat na to, že jeden reportér je opravdu přetažený, protože tři dny po sobě psal velké, mimořádně zásadní články, musím mu nasadit mírnější režim, aby nezkolaboval. Naopak musím určit, kdo jiný za něj převezme zpracování klíčových událostí. Další kolegyni bolí zub, další se rozležela s přítelem a další řeší problémy s nemocnými rodiči. Nejsme roboti, musíme si vyjít vstříc. Jeden kolega mi jednou řekl, že člověk ve vedoucí pozici musí být inženýrem lidských duší. Měl pravdu.

FOTO: MAFA – MICHAL SVÁČEK

Když se ráno sejdete a hodnotíte si vzájemně své články, určitě se jenom nechválí. Jak reportéři berou, že je každý den čeká taková konfrontace?

Někdy je to hodně emotivní. Kritiku musí brát jako výtky ke svému momentálnímu výkonu. Chceme zlepšit svou práci, ne se vzájemně urážet. Od svého předchůdce jsem odkoukal, že největší umění je vytknout někomu chybu tak, aby se nezhroutil. Pregnantně svůj názor vyargumentovat a navrhnout zlepšení pro příště.

Jak to v reportérském oddělení vypadá o prázdninách,

„Největší umění je vytknout někomu chybu tak, aby se nezhroutil.“

když se nic moc neděje, a novinář i tak musí vyjít každý den?

Okurková sezona projeví redakci. Dneska je v konkurenci internetu a televizního zpravodajství nemůžeme spoléhat na události, které přinese den. Musíme mít vlastní nápady. Právě díky okurkové sezóně vznikla „kakaová“ kauza poslance Michala Krause. Náhodou.

Napadlo nás udělat seriál o zajímavých vězňích. A jako prvního jsem si vybral muže, který vytuneloval Kreditní banku Plzeň. Mezi řečí se zmínil, že za ním byli policisté a ptali se ho na cestu s poslancem Krausem do Ghany. Rozpovídání se a mně bylo jasné, že se žádný odpočinkový seriál dělat nemusí, protože se z toho klubala kauza jako hrom. Když poslanec vládní strany domlouvá obchod v řádu stovek milionů, chodí mu na účet vysoké částky a neví se o tom...

Kdyby se v reportérském oddělení uvolnilo místo, kdo by měl šanci upět?

Umět dobře psát není jediná podmínka. Reportér musí mít obrovské nasazení, práce ho musí bavit. Mezi základními podmínkami je také odolnost vůči stresu, protože naše práce je pod neustálým tlakem jak časovým, tak kvalitativním. Není jednoduché si témata vymyslet, pak je obhájit před kolegy a šéfy a nakonec je výborně zpracovat. Nervák u nás neobstojí.

Získávání informací je podle reakcí politiků samostatnou kapitolou: často je zlehčují existencí tajemných kufříků, které jsou novinářům podšustnuty... Je těžké rozklíčovat důvěryhodnost zdrojů?

Zjistit, proč nám někdo nějakou informaci říká, je nejdůležitější hned na začátku. Jinak totiž nemůžeme s tou informací pracovat dál, natož abychom ji zveřejnili. Proto mám nejrady kauzy, které vznikají vlastním přičiněním novináře. Když si v redakci řekneme, že se podíváme na to, proč právě tenhle poslanec najednou změnil radikální názory, proč nehlasuje se svou stranou nebo se stáhl z politiky. Začnete pátrat, poptávat se. Je to něco jiného, než když za redaktorem někdo přijde a podšustvá mu dokumenty. Nejde nám jenom o otištění senzací. Grossova kauza taky vznikla náhodou: mého šéfa napadlo, že se podíváme do katastru nemovitostí na majetky politiků. A na Grossov výpisu nás zarazilo, že si vzal nízkou hypotéku na drahý byt. Tak jsme se začali zajímat, kde vzal hotovost...

Co pak říkáte reakcím politiků? Slavný Paroubek poráženecký povolební proslov skupina Chinaski použila do své písničky: „Jsem za dementa, za všechno může Kmenta“.

Samozřejmě, když otvíráš něčí Pandofinu skříňku, potřebuješ se ozyvat. Jiří Paroubek v tom nikdy nezklamal: v každém druhém článku o sobě našťavaně hledal stopy ODS a Topolánka. I když tihle dva si nemají co vyčítat: cokoli napíšeme o Topolánkovi, je to zase podle něj dílo Jiřího Paroubka.

Reakce ale nejsou jenom úsměvné.

Ano, některé anonymy musíme oznamovat na policii. Naštěstí autorem výhrůžek jde hlavně o to, aby nás zastrašili. Kdyby mě chtěl někdo zabít, udělá to, aniž by mi vyhrožoval.

Nejvíce reakcí jste asi dostal na knížku Kmotr Mrázek, kterou si koupilo 20 000 lidí. Jaké máte další informace, že píšete pokračování?

Schnal jsem tolik informací, svědků a materiálů, že možná nakonec nevzniknou dvě, ale ve finále tři knížky. Mrázek byl tak výjimečnou postavou v listopadových dějinách téhle republiky, až nad tím zůstává rozum stát. Když jsem teď viděl film Americký gangster od režiséra Ridleyho Scotta, myslel jsem na Mrázka. Je to skoro stejné.

Kniha se líbila i filmářům. Kým jste na nabídku prodat práva na zfilmování?

Usoudil jsem, že příběh není ještě ucelený, tak jsem nabídku zatím odmítl. Uvidíme, až celou trilogii dopíšu. Teď ale jedním o zfilmování jiné mé knihy, Českého špióna Erwina van Haarlema. Ten se v době komunismu „probouřil“ do židovské komunity na Západě a navíc se přes deset let vydával za syna úplně cizí ženy. Možnému zfilmování pomohl paradoxně právě Kmotr Mrázek. Kontaktovat mě jeden evropský producent, čemuž jsem se divil, protože knížka v angličtině ještě nevyšla.

Jaroslav Kmenta

Narodil se v roce 1969. V MF DNES pracuje s tříletou přestávkou od roku 1993. Věnoval se hlavně finančním aférám politiků a politických stran, prorůstání organizovaného zločinu do státní správy nebo rozkrývání zmanipulovaných státních zakázek. Napsal tři knihy: Poustní horečka, Český špión Erwin van Haarlem a Kmotr Mrázek.

V redakci Ve vedení reportéři už nemá tolik času na sledování kauz. FOTO: MAFA – 2x MICHAL SVÁČEK

Očima šéfredaktora

Proč je dobré mít v redakci Jaroslava Kmentu? Protože ho nikdo nemá rád... Tedy přesněji, nemá ho ráda drtivá většina politiků, ať zprava nebo zleva. To může být důkazem, že svou práci investigativního reportéra dělá dobře a navíc nestranně. A protože si získal velký respekt i u svých kolegů (na rozdíl od politiků v pozitivním slova smyslu), je úspěšný také jako šéf nejdůležitější rubriky novin – domácího zpravodajství. Navíc nepřestal psát. Teď právě mě okrádá po nocích o spánek rukopis druhého dílu Kmotra Mrázka, knížky, která má vyjít koncem roku. Je to strhující čtení... Tak proto je dobré mít v redakci Jaroslava Kmentu. Robert Čáskenský

Soupeř Po sérii jeho článků rezignoval premiér Stanislav Gross i třeba vicepremiér Egon Lánský.

A vyprávěl mi, že jeho známý kolega z Česka – producent Ondřej Trojan – si přečetl Mrázka a zjistil, že jsem předtím napsal Českého špióna. Tak si knížku taky přečetl a na nějakém večírku o ní nadšeně svému britskému kolegovvi vykládal. Ten se toho chytl a navštívil mě. Uvidíme, jak to nakonec dopadne.

Knížky píšete o víkendech a dovolených?

Psaní knížek pocítila nejvíce má rodina. Když jsem přijel z redakce, zavřel jsem se do pracovních a psal. To samé o víkendech. Místo abych jel s přáteli na hory nebo s rodinou na výlet, seděl jsem u počítače. Cítil jsem ale, že je ta správná doba, kdy to musím napsat. Za deset let bych třeba měl víc času a děti odrostlé, ale Mrázek by už nikoho nezajmal. Snad si v důchodu najdu čas na vnučata.

VYBRANÉ LAST MINUTE OD JEDNIČKY NA TRHU							
www.eximtours.cz, CALL CENTRUM 841 115 115							
	místo	termín	dni/noci	hotel	strava	doprava	cena
Tunisko	Monastir	13.7. – 20.7.	8	Hotel Les Pyramides***	polopenze	letecky	5.290
	Djerba	15.7. – 22.7.	8	Hotel Miramar Djerba***	polopenze	letecky	6.590
	Djerba	15.7. – 22.7.	8	Hotel Giktis***	polopenze	letecky	7.690
	Monastir	15.7. – 22.7.	8	Hotel Kheops****	polopenze	letecky	7.290
	Monastir	18.7. – 25.7.	8	Hotel Prima Life Karawan***	all inclusive	letecky	9.590
Turecko	Antalya	12.7. – 26.7.	15	Hotel Alara Park****	all inclusive	letecky	14.990
	Antalya	16.7. – 23.7.	8	Hotel Alara West****	all inclusive	letecky	9.290
	Antalya	16.7. – 23.7.	8	Hotel Royal Palm****	all inclusive	letecky	7.190
	Antalya	16.7. – 23.7.	8	Hotel Hane Garden FR****	all inclusive	letecky	8.590
	Bodrum	19.7. – 26.7.	8	Hotel Bilkay***	all inclusive	letecky	8.990
Řecko	Krétá	14.7. – 24.7.	11	St/aprt Kalia Maria	bez stravy	letecky	4.990
	Krétá	14.7. – 24.7.	11	Hotel Kathrin Beach***	polopenze	letecky	7.990
	Korfu	15.7. – 25.7.	11	Servos studia a apartmány	bez stravy	letecky	6.990
	Kos	17.7. – 24.7.	8	Hotel Tigaki Beach****	polopenze	letecky	11.990
	Kos	17.7. – 24.7.	8	Studia Haniotis	bez stravy	letecky	5.990
Egypt	Sharm el Sheikh	14.7. – 21.7.	8	Hotel Domina Oasis&Res.*****	polopenze	letecky	10.990
	Taba	14.7. – 21.7.	8	Hotel Hilton Nuweiba Coral****	all inclusive	letecky	9.990
	Hurghada	15.7. – 22.7.	8	Hotel El Arosa**	polopenze	letecky	4.990
	Hurghada	15.7. – 22.7.	8	Hotel Magawish Swiss****	all inclusive	letecky	7.990
	Hurghada	15.7. – 29.7.	15	Hotel Charm Life****	all inclusive	letecky	11.990
SAE	Dubaj	23.7. – 30.7.	8	Hotel Al Hamra Village T1*****	polopenze	letecky	10.990
	Dubaj	23.7. – 30.7.	8	Hotel Al Hamra Village T2*****	polopenze	letecky	11.990
	Dubaj	23.7. – 30.7.	8	Bin Majid Beach Hotel***	polopenze	letecky	8.990
	Dubaj	30.7. – 6.8.	8	Hotel Al Hamra Village T3*****	polopenze	letecky	13.990
	Dubaj	30.7. – 6.8.	8	Hotel Rotana Fujairah*****	polopenze	letecky	16.990
Španělsko	Costa Brava	12.7. – 19.7.	8	Hotel Riviera***	polopenze	letecky	5.990
	Costa Brava	19.7. – 26.7.	8	Hotel Dex**	polopenze	letecky	8.990
	Costa Brava	19.7. – 26.7.	8	Hotel Stella***	polopenze	letecky	11.990
	Costa Brava	19.7. – 2.8.	15	Hotel Riviera***	Polopenze	letecky	9.990
	Costa Brava	19.7. – 2.8.	15	Hotel Stella***	polopenze	letecky	15.990
Mallorca	Palma de Mallorca	16.7. – 23.7.	8	Hotel Palma Mazas**	polopenze	letecky	6.990
	Palma de Mallorca	16.7. – 23.7.	8	Hotel Cecilia Studio***	polopenze	letecky	10.190
	Palma de Mallorca	16.7. – 23.7.	8	Hotel Barracuda***	all inclusive	letecky	11.890
	Palma de Mallorca	16.7. – 30.7.	15	Hotel America***	all inclusive	letecky	12.990
	Palma de Mallorca	18.7. – 29.7.	12	Hotel Mediodia***	polopenze	letecky	9.990
Bulharsko	Burgas	13.7. – 20.7.	8	Hotel Nimfa/Russalka**	snídaně	letecky	4.990
	Burgas	13.7. – 20.7.	15	Hotel Kotva***	snídaně	letecky	9.990
	Burgas	15.7. – 25.7.	11	Penzion Primo***	bez stravy	letecky	7.990
	Burgas	20.7. – 27.7.	8	Penzion Arena***	bez stravy	letecky	4.990
	Burgas	20.7. – 27.7.	8	Penzion Concordia Plaza***	bez stravy	letecky	4.990

*) Na plastyce v doprovodu 2 dospělých osob a pouze ve vybraných kapacitách